

DE WERKERS ALS HEERSENDE KLASSE IN DE SOVJET-UNIE

De socialistische democratie

De socialistische democratie

De socialistische democratie

- ▣ Democratie en dictatuur onder het socialisme
 - De essentie van het socialisme is:
 - ▣ Alle macht is in handen van de werkers *“De dictatuur van het proletariaat”*
 - ▣ Socialisering van de productiemiddelen
 - Democratie voor wie?
 - Dictatuur tegen wie?

De socialistische democratie

- ▣ De Sovjet
- ▣ Het radensysteem ontstond tijdens de mislukte Russische revolutie van 1905
 - Geboren uit de klassenstrijd
 - Klassenkarakter van de Sovjet
 - Democratisch karakter van de Sovjets
 - Arbeiders-, boeren- en soldaten Sovjets
- ▣ De strijd om de politieke leiding van de Sovjets in 1917 (van februari tot oktober)
Mensjewieken versus Bolsjewisten

De socialistische democratie

- ▣ De algemene Sovjetraad juicht de Octoberrevolutie toe
- ▣ De rol van de Communistische Partij en de Sovjets in de nieuwe socialistische maatschappij?
- ▣ De verhouding tussen beide?
- ▣ Hoe werkt het systeem van de dictatuur van het proletariaat?
- ▣ Dictatuur van het proletariaat = van de Partij?

De socialistische democratie

“Bijdrage tot de vraagstukken van het Leninisme »

De socialistische democratie

Stalin, januari 1926

- ▣ Het systeem van de dictatuur van het proletariaat
 - **Onderscheid tussen proletarische revolutie en burgerlijke revolutie**
 - ▣ De burgerlijke revolutie begint daar waar het kapitalisme reeds min of meer ontwikkeld is. De burgerlijke revolutie brengt de politieke macht in overeenstemming met de verworven economische macht. De burgerlijke revolutie voltooid het grijpen van de macht.
 - ▣ De proletarische revolutie schept de voorwaarde voor het creëren van het socialisme, van een socialistische economie. De proletarische revolutie heeft als taak het socialisme op te bouwen

De socialistische democratie

- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat
 - **Onderscheid tussen proletarische revolutie en burgerlijke revolutie**
 - De burgerlijke revolutie betekent een machtswisseling (de ene uitbuitende klasse vervangt een andere uitbuitende klasse)
 - De proletarische revolutie moet de oude staatsmachine kapotbreken om alle uitgebuite klasse aan de macht te brengen en een nieuwe staatsmachine op te bouwen.
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat
 - **Onderscheid tussen proletarische revolutie en burgerlijke revolutie**

De socialistische democratie

- De burgerlijke revolutie brengt een minderheid aan de macht die niet in staat is de massa's rond zich te verenigen (tenzij door bedrog en geweld)
- De proletarische revolutie moet een duurzaam verbond ontwikkelen met alle (vroeger) uitgebuite lagen van de bevolking, in de eerste plaats met de boeren.
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat
 - **De proletarische revolutie in Rusland staat voor een immense uitdaging : de nieuwe staatsmacht organiseren.**
 - Daarvoor zijn nodig
 - De Communistische Partij (voorhoede van de arbeidersklasse)
 - De Sovjetraden (1905, febr. en okt. 1917)
 - Eén staatsmachine, één geleide economie (één plan)

De socialistische democratie

- Dit onder de bedreiging van het imperialisme (omsingeling en interventies)
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat
 - **De proletarische revolutie in Rusland staat voor een immense uitdaging : de nieuwe staatsmacht organiseren**
Daarvoor zijn nodig
 - De Communistische Partij (voorhoede van de arbeidersklasse)
 - De Sowjetraden (1905, febr. en okt. 1917)
 - Eén staatsmachine, één geleide economie (één plan)
 - Dit onder de bedreiging van **het imperialisme** (omsingeling en interventies)
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat

De socialistische democratie

Het systeem van de dictatuur van het proletariaat heeft een
“raderwerk”, “transmissies” en “hefbomen” nodig

Organisaties

- De vakbonden (vereniging volgens beroepen)
 - De Sovjets (werkende staatsorganen – massa-organisaties)
 - De coöperatieven (consumenten en producenten – boeren)
 - De jeugdbond (partij-gebonden – opvoeding) ■ De Partij
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat **De**

Communistische Partij

- « Neemt de beste elementen van de massa-organisaties op

De socialistische democratie

- Vat alle activiteiten van de massa-organisaties samen en richten deze op haar doel de bevrijding van het proletariaat en het socialisme »
 - Bezit ervaring en autoriteit onder de massa's
 - « De Partij is de hoogste vorm van klasse vereniging van het proletariaat » via de vakbonden, via de Sovjets, via alle mogelijke transmissies.
 - De leidende rol van de Partij is « het wezen » van de dictatuur van het proletariaat.
- ▣ Het systeem van de dictatuur van het proletariaat

De Communistische Partij

De socialistische democratie

Is “de dictatuur van het proletariaat” =
“de dictatuur van de Partij” ?

NEEN

- « De Partij is de rechtstreekse regerende voorhoede van het proletariaat, is de leidster »
- De Partij vormt de kern van de macht van en dankzij het Sovjetsysteem.
- De Partij kan niet zonder het aan haar verbonden Sovjet-systeem.
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat

De verhouding van de Partij en de massa's

- Is gebaseerd op het vertrouwen tussen de voorhoede en de klasse, tussen de partijleden en de partijlozen.

De socialistische democratie

- luisteren en aandacht hebben voor de massa's
- overtuigen, niet commanderen
- Op basis van dit vertrouwen wint de Partij aan autoriteit en kan ze rekenen op de noodzakelijke klasse- en partijdiscipline om het socialisme op te bouwen
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat

De verhouding van de Partij en de massa's

Wanneer kan het wederzijds vertrouwen verstoord zijn ?

- Indien de Partij haar autoriteit niet op basis van haar eigen arbeid opbouwt, maar op basis van haar « onbeperkte rechten »

De socialistische democratie

- Indien de Partij een verkeerde politiek voert, maar haar fouten niet wil inzien
- Indien de Partij een juiste politiek voert, maar de massa's nog niet overtuigd zijn van de juistheid ervan
- Het systeem van de dictatuur van het proletariaat

De verhouding van de Partij en de massa's

Wat indien een minderheid weigert?

- De minderheid moet zich neerleggen bij de meerderheid
- De Partij heeft het vertrouwen van de meerderheid

De socialistische democratie

- De Partij moet (op basis van het vertrouwen van de meerderheid) de minderheid dwingen (en haar tegelijk trachten op het standpunt van de meerderheid te brengen)
- ▣ Het systeem van de dictatuur van het proletariaat

De verhouding van de Partij en de massa's

Opletten voor zelfoverschatting en arrogantie.

- « *In de volksmassa's zijn wij, communisten, toch maar een druppel in de zee en wij kunnen alleen dan regeren, wanneer wij een juiste uitdrukking kunnen geven aan dat wat het volk zich bewust wordt* » Lenin

De socialistische democratie

- **Alleen op basis wederzijds vertrouwen kan de Partij als leidende kracht optreden in het systeem van de dictatuur van het proletariaat.**
- **Het systeem van de dictatuur van het proletariaat**
Het Sovjet-systeem zette de reactie en het imperialisme
een neus.....

De socialistische democratie

- ▣ **De Sovjet grondwet van 1936**
 - Komt tot stand wanneer de Sovjetmacht stevig is

De socialistische democratie

- Oude Sovjet grondwet van 1924
 - Periode:
 - NEP periode, kapitalisme stond nog sterk
 - Strijd tussen de twee systemen was nog hevig
 - Daarom zijn politieke garanties nodig
 - Positieve discriminatie ; arbeiders en boeren
 - Uitsluiting ; vroegere uitbuitende klassen
- De Sovjet grondwet van 1936
 - Nieuwe situatie
 - Overwinning socialisme
 - De Sovjets zijn de politieke basis van de SU
 - Leidende rol van de partij wordt niet in vraag gesteld

De socialistische democratie

- Productiemiddelen in handen van de staat
- Nieuwe industrie en landbouw
- Nieuw intellectuele klasse en ambtenaren
- De Sovjet grondwet van 1936
 - Opgelet
 - SU blijft klassenmaatschappij al zijn er geen klassen die onderdrukken maar nog altijd verschillen
 - Tussen stad en platteland
 - Tussen arbeiders en intellectuelen
 - Tussen staatsproductie en (halve) privéproductie
 - Tussen de socialistische distributie en (beperkte) privémark

De socialistische democratie

- Verschillen in klassenafkomst
- Verschillen in loon, in privébezittingen.
- ▣ De Sovjet grondwet van 1936
 - Opgelet
 - ▣ Klassenstrijd duurt verder
 - Verschillen kunnen aanleiding geven kapitalistische tendensen en tot het herstel van het kapitalisme
 - Oude ideologie en gewoontes blijven verder bestaan
Deze zijn niet te onderschatten bv royalisme hier bij ons
 - Waardewet blijft nog (gedeeltelijk) geldig
 - Invloed en ondermijningswerk van het buitenland door de kapitalistische omsingeling

De socialistische democratie

- ▣ De Sovjet grondwet van 1936
 - De USSR is arbeiders en boeren staat
 - De sovjets vormen de werkende basis
 - Economische grondslag is socialistisch
 - Recht op arbeid, onderwijs, gezondheid, pensioen, cultuur en ontspanning worden verzekerd
- “ Ieder volgens zijn bekwaamheid,
ieder volgens zijn arbeid”*
- ▣ De Sovjet grondwet van 1936

De socialistische democratie

- Grondwet verzekert vrijheid van godsdienst en antigodsdienstige propaganda, pers, organisatie, meeting.
- Grondwet garandeert onaantastbaarheid van briefwisseling en woning
- Grondwet geeft asielrecht aan diegenen die onderdrukking en repressie vluchten
- De Sovjet grondwet van 1936
 - Grondwet legt ook de plichten van de bevolking vast
 - Werken en arbeidersdiscipline respecteren
 - Socialistisch eigendom verdedigen

De socialistische democratie

- Socialistisch vaderland verdedigen

De Sovjet grondwet van 1936

- Nieuwe grondwet heft discriminatie op
 - Tov priesters, gewezen koelakken,
 - Tussen stad en platteland
- Democratisering
 - Geheime stemmingen (ipv openbare stemmen)
 - Rechtsreeks verkiezingen (ipv trapsgewijs)
 - Stemmen op kandidaten (ipv op een lijst)
- De Sovjet grondwet van 1936
 - De staatsmacht bestaat uit

De socialistische democratie

- De Opperste Sovjet met twee kamers
 - Sovjet Unie (verenigd alle vertegenwoordigers van de Sovjets van het land – nadruk komt op gemeente te liggen)
 - Sovjet van de nationaliteiten
Alle nationaliteiten hebben zelfde rechten.
Een vertegenwoordiger per nationaliteit
(zonder rekening te houden met bevolkingsaantal)
- Stemplicht voor alle burgers (ook de vrouwen)
Verkiezingen om de vier jaar
- De Sovjet grondwet van 1936
 - De USSR is een federale staat met 11 (later 15) republieken

De socialistische democratie

- Binnen (verschillende) republieken zijn er
 - Autonome republieken
BV de Russische Federatie bevatte 16 autonome republieken
 - Autonome gebieden
BV de Russische Federatie bevatte 5 autonome gebieden
zoals het autonome gebied avn/voor de Joden
 - Autonome enclaves
- De Sovjet grondwet van 1936
 - 1 afgevaardigde van de Sovjet Unie
vertegenwoordigd zowat 300.000 personen
 - Zetels in de Sovjet van de nationaliteiten
 - 25 vertegenwoordigers per Republiek (groot of klein)

De socialistische democratie

- 11 vertegenwoordigers per autonome republiek
- 5 vertegenwoordigers per autonome regio
- 1 vertegenwoordiger per enclave
- De Sovjet grondwet van 1936
 - Opperste Sovjet kiest praesidium, deze bestaat uit een president en volkscommissarissen
 - Opperste Sovjet komt jaarlijks bijeen,
 - Opperste Sovjet is tegelijk wetgevend en uitvoerend
- De Sovjet grondwet van 1936
 - Democratisch debat
 - Gans de bevolking neemt deel

De socialistische democratie

- Duurt bijna zes maanden

De socialistische democratie

- ▣ De Sovjet grondwet van 1936
 - Democratiseringsbeweging in de partij (geheime en rechtstreekse, jaarlijkse verkiezingen)
 - Blok van partij- en partijlozen komen op een gezamenlijke lijst
 - ▣ Eerste fase: de partij, de sovjets, de vakbonden dienen kandidaten in, discussies over de kandidaten en concessus over een reeks kandidaten
 - ▣ Tweede fase: in elk district is discussie over de door de partij en productie- en massaorganisatie ingediende kandidaten, concessus over de kandidaten om op een lijst van het blok te worden gezet.

De socialistische democratie

- ▣ De Sovjet grondwet van 1936
 - Het opstellen van de kandidatenlijst – op basis van diepgaand onderzoek (biografie van de kandidaten) en vele discussie is in wezen belangrijker dan de verkiezingen zelf .
 - Partij roept op om
 - ▣ Massaal te gaan stemmen
 - ▣ Op alle kandidaten te stemmen
 - Resultaten van bijna altijd meer dan 90 % drukken de steun uit van de bevolking aan de door hen opgestelde lijst.
 - Verkiezingen zijn een feest, brengen hulde aan de verkozenen

De socialistische democratie

- ▣ De Sovjet grondwet van 1936
 - Gedurende maanden worden er democratische discussies gevoerd over de kandidaten
 - Maar het debat wordt doorkruist door de mobilisatie
 - ▣ tegen een dreigende oorlog (Duitsland, Japan, ...)
 - ▣ tegen vijandige stromingen in de partij, in het staatsapparaat en onder de bevolking
 - Zuiveringen dringen zich op Waarom?
- ▣ De Sovjet grondwet van 1936
 - ▣ Verkiezingen op 12 december 1937

De socialistische democratie

- 91 miljoen mensen gaan stemmen van de 93 miljoen kiesgerechtigden (96,8 %)
- 89.844.000 stemmen voor het Blok, 632.000 tegen 98,6 %
- De zuiveringen in de Sovjet-Unie
 - De stromingen die de politiek van de Partij vijandig gezind zijn willen het systeem veranderen
 - Met vreedzame middelen is dat vanaf begin de jaren dertig niet meer mogelijk. Zodoende gaan ze over tot clandestien ondermijningwerk en bereiden ze een staatsgreep voor.
 - De middelen om tot een staatsgreep te kunnen overgaan zijn niet alleen laster en leugens, morele

De socialistische democratie

ondermijning, maar ook – en steeds meer moord en sabotage.

- Ze nemen contact op met het buitenland om politieke, financiële en militaire steun te krijgen

▫ De zuiveringen in de Sovjet-Unie

- De Partij en de staatsveiligheid moeten ingrijpen
 - De meeste pogingen om zowel de leden van de verslagen “linkse-” als “de rechtse oppositie” terug toe te laten treden (na herhaalde zelfkritieken mislukken)
 - De moord op Kirov in december 1934 en de toenemende sabotage in de industrie en de mijnbouw schudden de Partij wakker

De socialistische democratie

- Controle op het lidmaatschap van alle leden, nagaan of de kaders loyaal zijn en blijven aan de Partij en het socialisme
- Promotie van de proletarische krachten
- Opvoedings- en vormings- campagnes
- De zuiveringen in de Sovjet-Unie
 - Zuiveringen in verschillende fases
 - “Linkse” (Trotsky) oppositie was en wordt verslagen
 - in oktober 1932 met het proces tegen Kamenev en Zinoviev
 - in januari 1937 met het proces tegen Piatakov en Radek

De socialistische democratie

- “Rechtse” oppositie olv Boucharin wordt veroordeeld tijdens het proces in Moskou van maart 1938
- Neerslaan van pro-Duitse militaire staatsgreep van Toechatsjevski in het voorjaar van 1938
- De democratische beweging staat onder druk door de noodzakelijke zuiveringen
 - Democratie ontwikkelen betekent kritiek toelaten en zelf aanmoedigen
 - Telkens stelt zich de vraag: dient die kritiek om het socialistisch systeem te verbeteren of te ondermijnen?

De socialistische democratie

- De bureaucraten, die vrezen door de kritiek hun job te verliezen , beschuldigen vaak eerlijke communisten ervan vijanden te zijn
- De veiligheidsdienst NKVD ontsnapt op bepaalde momenten en plaatsen aan de controle van de Partij en de Sovjets
- De democratische beweging staat onder druk door de noodzakelijke zuiveringen
 - Eind november worden de zuiveringen gestopt
 - Diegenen die onschuldigen hadden vervolgd worden gestraft

De socialistische democratie

- Onschuldigen vrij gelaten en diegenen die berouw toonden kregen amnestie
- Aantal slachtoffers van de zuiveringen en het sovjet systeem worden door het Westen systematisch overdreven (8 tot 20 miljoen)
- Uitzonderingen zoals Churchill
- ▣ De democratische beweging staat onder druk door de noodzakelijke zuiveringen
 - In werkelijk bv in 1951 waren er bijna 2 miljoen gevangenen en dwangarbeiders van gemeen recht en

De socialistische democratie

580.000 politieke gevangenen waaronder 340.000 collaborateurs, deserteurs, ...

- Jaarlijks (net voor, tijdens en net na de oorlog) zowat 50.000 doden (voedselgebrek, gebrek aan medicamenten wegens oorlogssituatie)
- ▣ De democratische beweging
 - Wordt gestopt door de nadere oorlog
 - Tijdens de oorlog is de democratie natuurlijk uiterst beperkt (geen Partij- en Sovjet- congressen)
 - Na de oorlog wordt de discussie hervat

De socialistische democratie

(ondermeer in de complexe discussie: welke verdere stappen zetten naar communisme ?)